Functioneren op twee benen is simpeler en fijner

‘Zeggen dat het soms moeilijk is, is niet zwak’

Foto: Miichael Kooren

Joke van de Wetering is 52. Zij verloor achttien jaar geleden haar onderbeen, toen ze op een zomeravond met haar motor uit de bocht vloog. Zij vertelt over de manier waarop zij kijkt naar het proces van acceptatie en terugkomst in de maatschappij.

Eigenlijk vind ik het best bijzonder dat ik ben gevraagd voor dit interview. Ik leid namelijk een heel normaal leven. In de bladen die ik lees over mensen met een amputatie staan vaak mensen die ergens in uitblinken. Ik ben niet zo bijzonder, maar heb me voor dit interview ook wel afgevraagd of ik dat per se wil zijn.

'Ik had een leuk leven en dan ineens moet je een been missen'

En wil je dat?

Voor mijn ongeluk was ik een onopvallend persoon. Ik ging de verpleging in, een gewoon beroep. Misschien wilde ik onbewust toch wel bijzonder zijn; ik wilde stoere dingen doen en toch vrouw zijn. Ik speelde competitie badminton, hield van zeilen, motorrijden en uitgaan. Ik wilde geen 'gewone' vrouw zijn. Voor mij geen huis-tuin-en-keuken-huwelijk met kinderen.

Je wilde bijzonder zijn. Maar uiteindelijk vertel je dat je toch een heel normaal leven leidt.

Na mijn ongeluk werd mijn doel heel anders. Bijzonder wilde ik niet meer zijn, dat was ik al door mijn ongeluk. Ik had 'geluk gehad,' werd mij verteld; ik had dood kunnen zijn. Zo veel geluk voelde ik op dat moment niet, ik had het overleefd en moest dus nu wel verder. Ik deed alles om weer een zo 'normaal' mogelijk en onopvallend, zelfstandig leven te kunnen leiden, om weer mee te kunnen doen en te functioneren in de harde maatschappij: een leven zoals ieder ander, maar dan met een beperking. En ik vind het een prestatie om gewoon mee te kunnen draaien in de maatschappij.

Een gewoon leven leiden is al best bijzonder, na een amputatie?

Ja, dat kost al best veel moeite: alles normaal doen. Ik wilde na mijn ongeluk zo snel mogelijk weer de dingen doen die ik deed. Ik had een leuk leven en dan ineens overkomt je zo'n ongeluk en moet je een been missen. Ik vind dat nog steeds erg. Het leven voor mijn ongeluk was echt beter: functioneren op twee benen is simpelweg fijner. Niet dat mijn leven ellendig is hoor, maar het is anders.

Het lijkt soms alsof mensen dat niet durven zeggen hè, dat het soms helemaal niet fijn is om te leven met een amputatie?

Precies, het moet allemaal goed gaan: een succesverhaal worden. Het lijkt alsof je anderen moet laten zien dat het je niets doet. Alsof zeggen dat het moeilijk is soms, zwak is. Dat het soms niet leuk is in de zomer als er allemaal leuke rokjes en schoentjes in de winkel staan en dat je die dan niet gewoon kunt aantrekken.

Wat is er gebeurd, waardoor jij je onderbeen mist?

Op een zomeravond, achttien jaar geleden, maakte ik een ritje op de motor naar mijn moeder. Op de terugweg ben ik uit de bocht gevlogen op een polderweggetje. Ik schampte een boom, verloor direct mijn onderbeen en werd gelanceerd in de sloot naast de weg. Tijdens het ongeluk heb ik ook mijn rechteronderbeen gebroken op twee plaatsen, daar zit nu voorgoed een pin in, waardoor dit ook een been is met beperkingen.

Hoe heb je gereageerd op de situatie?

In het ziekenhuis werd me pas verteld dat mijn been eraf was. Ik weet nog goed dat de verpleegkundige tegen me zei: 'Je been is eraf, maar je leeft gelukkig nog.' Dat vond ik zo'n stomme opmerking. Waarom moest ik gelukkig zijn dat ik nog leefde? Ik wilde helemaal niet leven zonder been! Ik dacht ook dat dat geen leven was. Ik had zoveel vragen: kan ik weer werken? Kom ik weer aan de man? Hoe moet het met mijn sporten en motorrijden? In het ziekenhuis vertelden ze me dat ik met een prothese alles weer kon doen. Dat is natuurlijk niet waar. Je kunt wel veel doen en dingen op een andere manier doen, maar je kunt nooit meer alles doen wat je deed.

Je ging ontdekken wat je nog wel kon.

Ja, in het revalidatiecentrum heb ik veel sporten geprobeerd. Uiteindelijk heb ik heel lang met heel veel plezier gefitnesst. Ik wilde ook persé weer schaatsen en ook dat heb ik geprobeerd. Verder ben ik een paar keer naar de loopgroep van Frank Dik gegaan. Vond ik erg leuk, maar dat ritje naar Hoorn was iets te zwaar.

Leren lopen, is één van de onderdelen tijdens de revalidatie. Hoe ging dat bij jou?

Ik vond het niet alleen belangrijk dát ik kon lopen, ik wilde *mooi* lopen! Samen met de fysiotherapeut, die mijn looppatroon filmde, heb ik mijn manier van lopen telkens teruggekeken totdat ik tevreden was en 'redelijk' liep. Dus dat ik zo mooi loop, daar heb ik wel wat voor gedaan, omdat ik het belangrijk vond.

Kon je verder in het beroep dat je had?

Ik wilde zo zelfstandig mogelijk zijn en blijven, werken was daar een belangrijk onderdeel van. Ik was voor mijn ongeluk verpleegkundige en later medisch secretaresse. Ik ben al tijdens mijn poliklinische revalidatie weer parttime gaan werken. De bedrijfs-

Paspoort

Wie: **Joke van de Wetering.**
Leeftijd: **52 jaar.**
Wat: **voormalig verpleegkundige, medisch secretaresse.**
Motto: **Ik wilde een zo normaal mogelijk, zelfstandig leven leiden na mijn amputatie.**

arts vond dat heel vreemd. Ik vond dat ik dat zelf moest bepalen en ben mijn eigen koers gaan varen op de arbeidsmarkt. Ik wilde niet sneu zijn.

Je bent tijdens je revalidatie blijven werken?
Ja. Ik dacht: ik moet hier wel blijven werken, want ik kom nooit aan een andere baan. Daarna ben ik gaan kijken hoe ik op de arbeidsmarkt lag. Meestal was mijn handicap geen enkel punt. Ik ontdekte dat er naar míj gekeken werd en niet naar mijn beperkingen. Ik ben altijd blijven werken en heb dat met veel plezier gedaan. Ik werk nu op het wetenschapsbureau van een ziekenhuis.

Ben je door je prothese ooit beperkt in je werk?
Op dit moment niet, maar er is een tijd geweest dat ik een wond op mijn stomp had. Ik kreeg een botvliesontsteking, waardoor ik mijn prothese niet aan kon. Ik heb wel gewerkt, ben met krukken naar mijn werk gegaan, zonder prothese. Daar hadden ze me nooit zo gezien. Toch durfde ik het. Kennelijk was dat een veilige plek om dit te doen. Wondjes en andere problemen kunnen altijd ontstaan en dan ben je pas echt beperkt. In mijn achterhoofd speelt dit altijd mee als je het hebt over werk.

Heb je ooit overwogen een rolstoel te gebruiken?
Nee, ik gebruik geen rolstoel, dat wil ik niet. Dan doe ik liever iets niet. Soms ga ik daardoor over mijn grenzen, bijvoorbeeld tijdens vakanties. In een andere omgeving doe je toch andere dingen. Dan loop je onbewust meer en is het warmer, waardoor sneller irritaties ontstaan. In mijn dagelijks leven heb ik mijn energie goed verdeeld en is het kabbelend. O ja, op vakantie neem ik soms een wandelstok mee als ik lang moet lopen.

Een wandelstok voelt wel goed voor jou?
Ja, in een andere omgeving wel. Ik merk dat zo'n stok ook een signaal afgeeft aan mijn omgeving. Tijdens een tripje naar Parijs kreeg ik in de metro veel vaker een zitplek aangeboden als ik die stok bij me had. Daardoor hield ik zo'n trip langer vol. In mijn eigen omgeving vind ik dat lastiger hoor. Datzelfde geldt voor zwemmen. In het buitenland doe ik dat, maar in mijn eigen omgeving moet ik er niet aan denken.

Je voelt je snel bekeken?
Ja. Ik ben niet een type dat zichzelf zomaar laat zien met prothese of zonder been. Begrijp me goed, ik heb de amputatie wel geaccepteerd, maar ik vind mezelf gewoon niet mooi met een prothese. Daarom laat ik mijn prothese altijd heel goed afwerken. Je kleding zit dan mooier.

Foto: Michael Kooren

Kun jij je lijf aanvaarden?
Na mijn ongeluk stond ik af en toe zonder prothese voor de spiegel en dan keek ik naar mezelf en dacht ik: het is ook niet mooi, het ziet er niet uit. Ik kan mezelf wel voor de gek houden door te zeggen dat het dat wel is. Ik voel me gewoon fysiek completer met een prothese. Die prothese is erg belangrijk voor mij om 'heel' te zijn.

Hoe ging het met relaties?
Na mijn ongeluk dacht ik dat ik nooit aan de man zou komen. Je lijf is gehavend en niet meer compleet. Maar uiteindelijk heeft geen enkele man een punt gemaakt van mijn handicap. Dit gaf mij ook weer zekerheid. Blijkbaar is die amputatie geen probleem voor anderen. Dat stukje wat er af is, maakt mij dus niet minder vrouwelijk. Weet je, ik wil geen vrouw zijn zonder been, die toevallig Joke heet, maar ik ben Joke, die toevallig een been mist.

Je hebt met succes je leven weer opgepakt. Dat is een geweldige prestatie.
Ja, maar ik heb het idee dat de buitenwereld het toch minder belangrijk vindt als je gewoon je leven kunt leven. Je leven weer op de rit krijgen na een amputatie is een enorme klus. Ik ben blij dat het mij gelukt is! Toch vind ik dat je daarnaast ook altijd mag blijven zeggen dat het leven soms niet leuk is op één been. Mijn leven vóór mijn amputatie was in dat opzicht een stuk eenvoudiger.

CAROLINE VAN DEN KOMMER

'Het is een prestatie om gewoon mee te draaien in de maatschappij'